

A man wearing a dark jacket and an orange cap is standing in a forest, using a Södra gallringsmallar tool to mark a tree trunk. The tool is a blue and orange device with a long metal rod. The background shows a dense forest with many trees and some moss on the ground.

Södras gallringsmallar

 SÖDRA

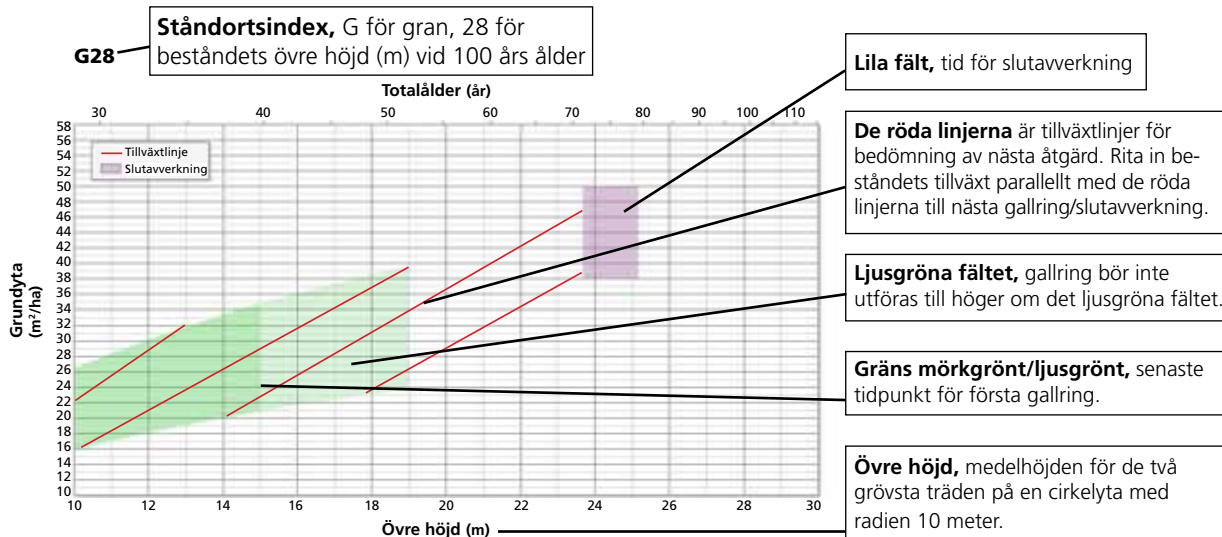
Så här använder du gallringsmallen

Gallringsmallarna hjälper dig att bedöma gallringsbehov och gallringsstyrka i beståndet.

Beståndet behöver gallras när det ligger i den övre delen av det gröna fältet och ska då gallras ned så att det ligger nära eller strax ovanför den nedre kanten av fältet.

Se rekommenderade uttagsnivåer längst bak i häftet.

Ovanför det gröna fältet ökar risken för självgallring och risken för skador ökar. Hamnar beståndet under det gröna fältet är beståndet för glest och man tappar alltför mycket i produktion eftersom marken utnyttjas för dåligt.

Höjdotvecklingskurvor

För att kunna använda mallen behöver du beståndets ståndortsindex, grundyta och övre höjd eller totalålder. Ståndortsindex anges i skogsbruksplanen men kan också tas fram genom att mäta höjd och ålder. Höjden mäts på de 2 grövsta träden på en cirkelprovyta som är representativ för beståndet. Cirkelprovytan ska ha radien 10 m. Ålder får man fram genom kännedom om planteringsår och planttyp eller genom att borra två träd (två grövsta träden på en cirkelprovyta med 10 m radie) i brösthöjd och lägga till antalet år till brösthöjd enligt tabellen.

Avdelningsbeskrivning

Avd nr	Areal ha (-avdrag) [skikt]	Alder år	Hkl (Skikt)	SI	Virkesförråd		Mål klass	Trädslag TGLBÄ	Med diam cm	Beskrivning	Åtgärd Alternativ	An g	Uttag inkl tillväxt		Årlig tillväxt m ³ /ha	Not
					ha	avd							%	m ³ /sk		
1	30,8									Myrmark						
2	1,7	45	G1	G30	300	510	PG	0X000	20	Väslutet Fd inäga Kulturvård Sista gallring	Gallring	2	30	183	10,9	

I skogsbruksplanen hittar du värdefulla uppgifter om beståndet. Inventeringsår står på insidan om planpärmen för att få rätt ålder.

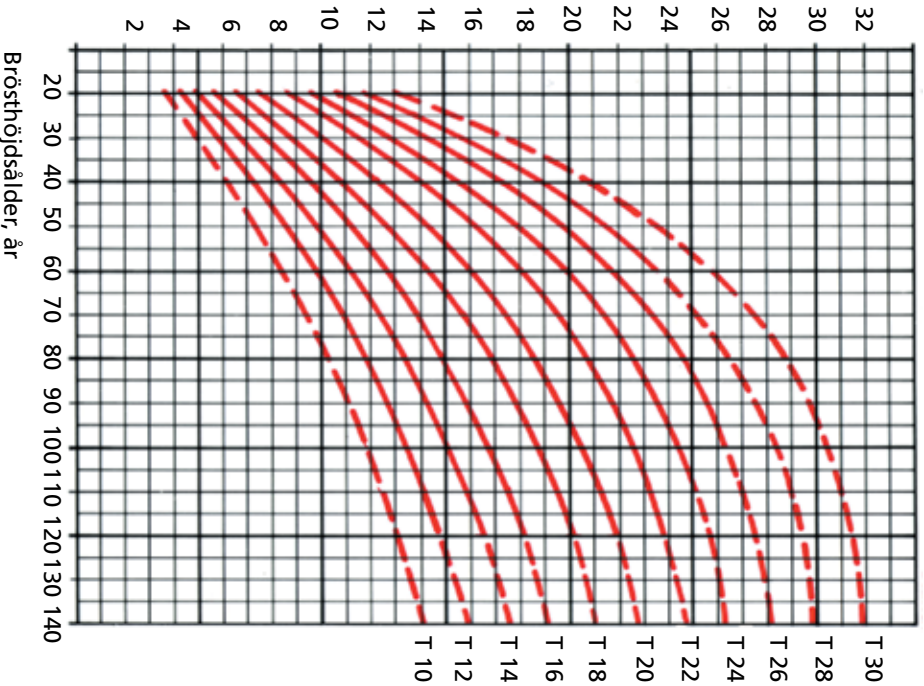
Höjdtvecklingskurvor

Tall

Övre höjd, m

Ståndortsindex

H 100, m

Brösthöjdsålder, år

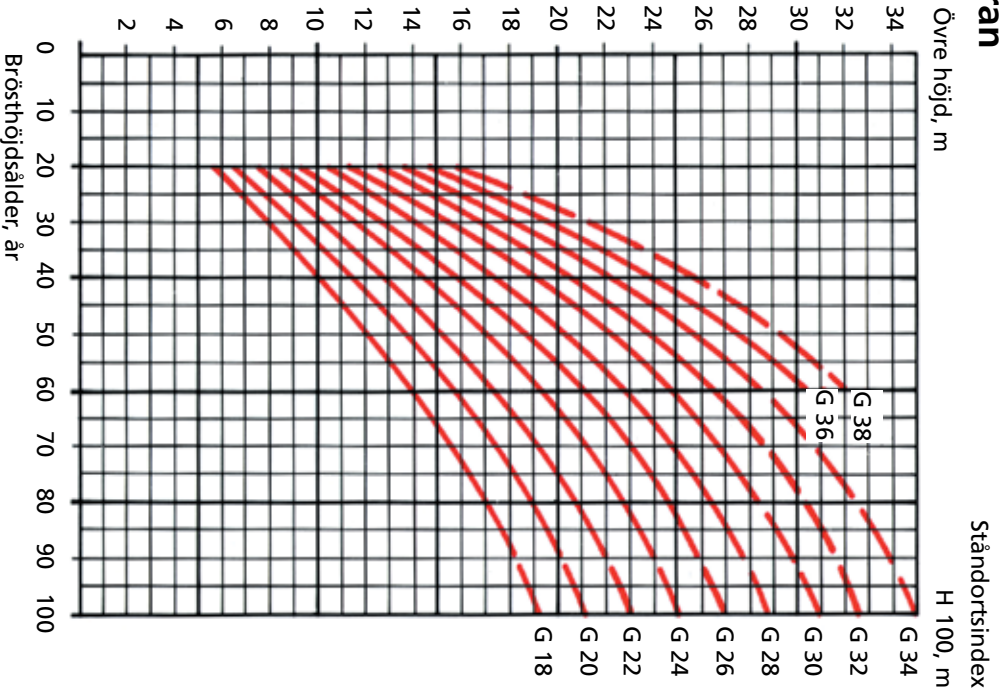
Ståndortsindex T14 T16 T18 T20 T22 T24 T26 T28

År till brösthöjd 14 12 10 9 9 8 8 8

Källa: Skogsstyrelsen.

Höjdtvecklingskurvor

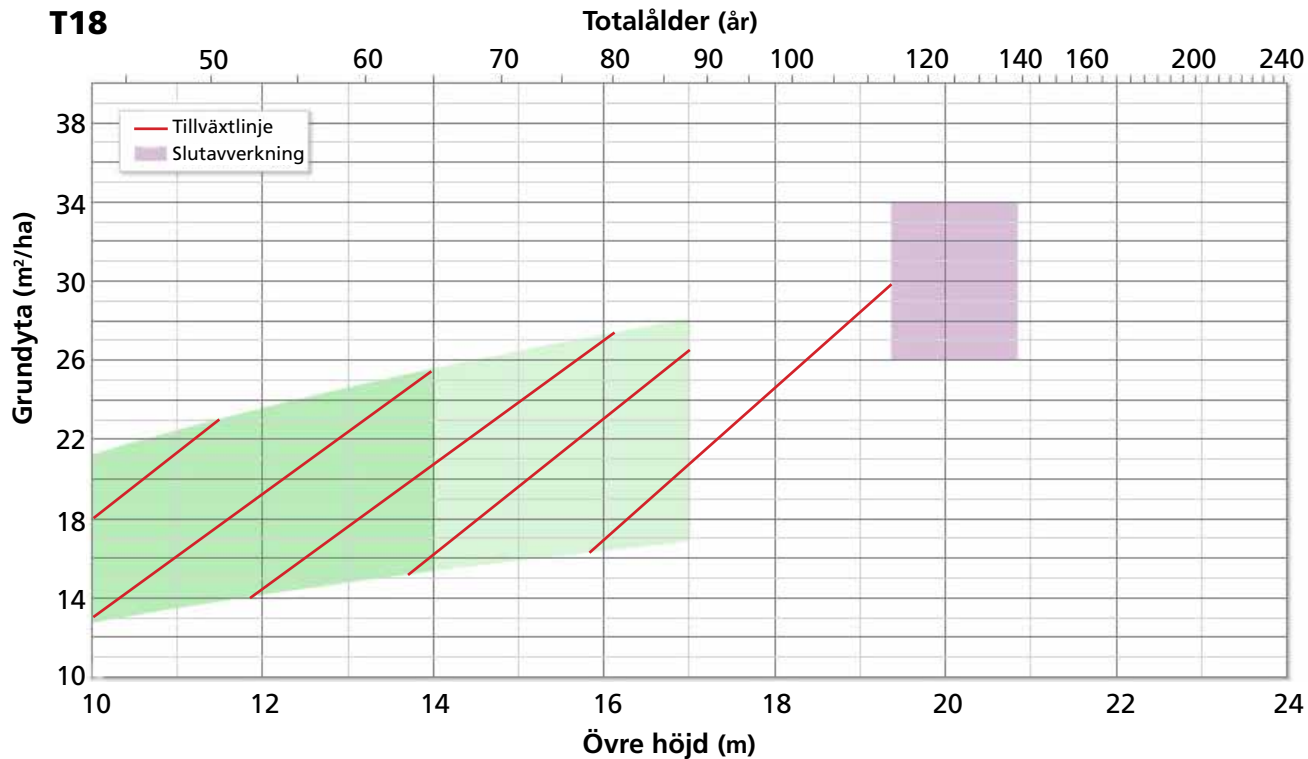
Gran

Standortsindex G18 G20 G22 G24 G26 G28 G30 G32 G34 G36

År till brösthöjd 12 10 9 9 8 8 7 7 7 7

Källa: Skogsstyrelsen.

T18

T20**Totalålder (år)**

40

50

60

70

80

90

100

120

140

160

38

34

30

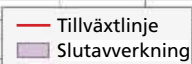
26

22

18

14

10

Grundyta (m²/ha)

10

12

14

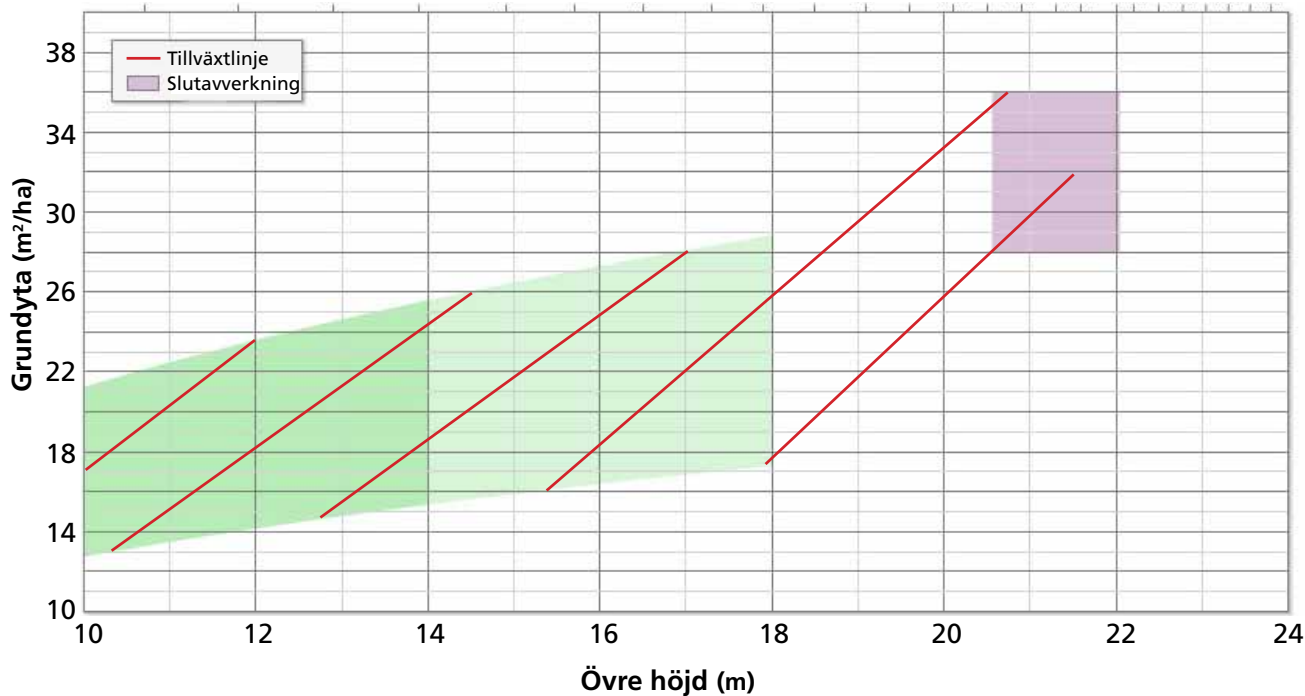
16

18

20

22

24

Övre höjd (m)

T22

Totalålder (år)

40

50

60

70

80

90

100

120

140

160

46

42

38

34

30

26

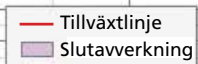
22

18

14

10

Grundyta (m²/ha)

10

12

14

16

18

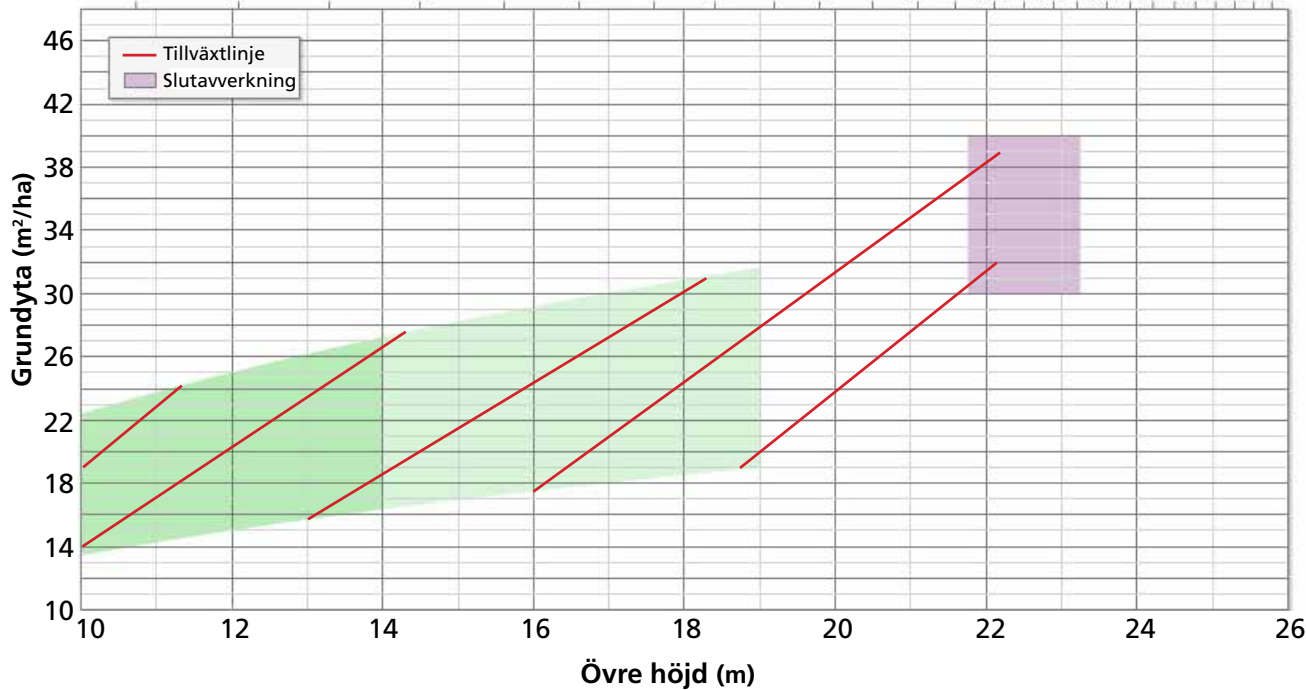
20

22

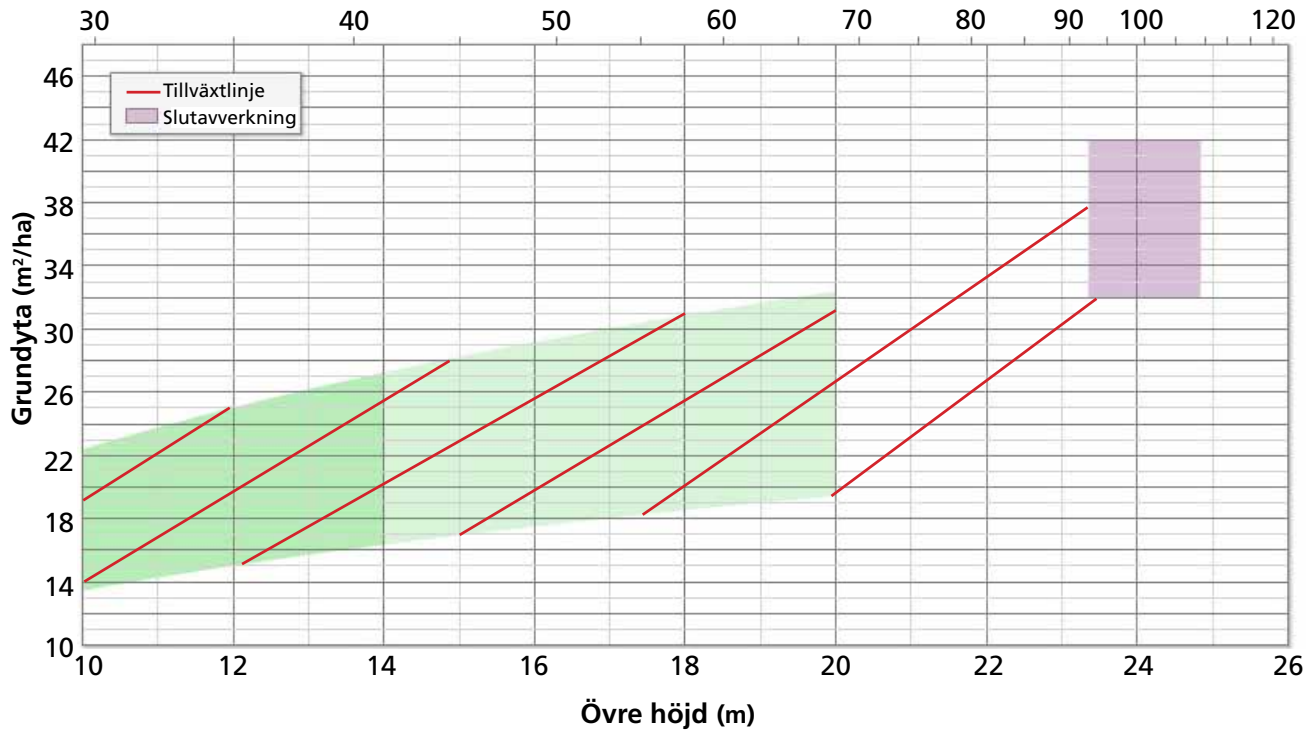
24

26

Övre höjd (m)

T24**Totalålder (år)**

T26

Totalålder (år)

30

40

50

60

70

80

100

120

140

54

50

46

42

38

34

30

26

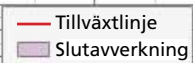
22

18

14

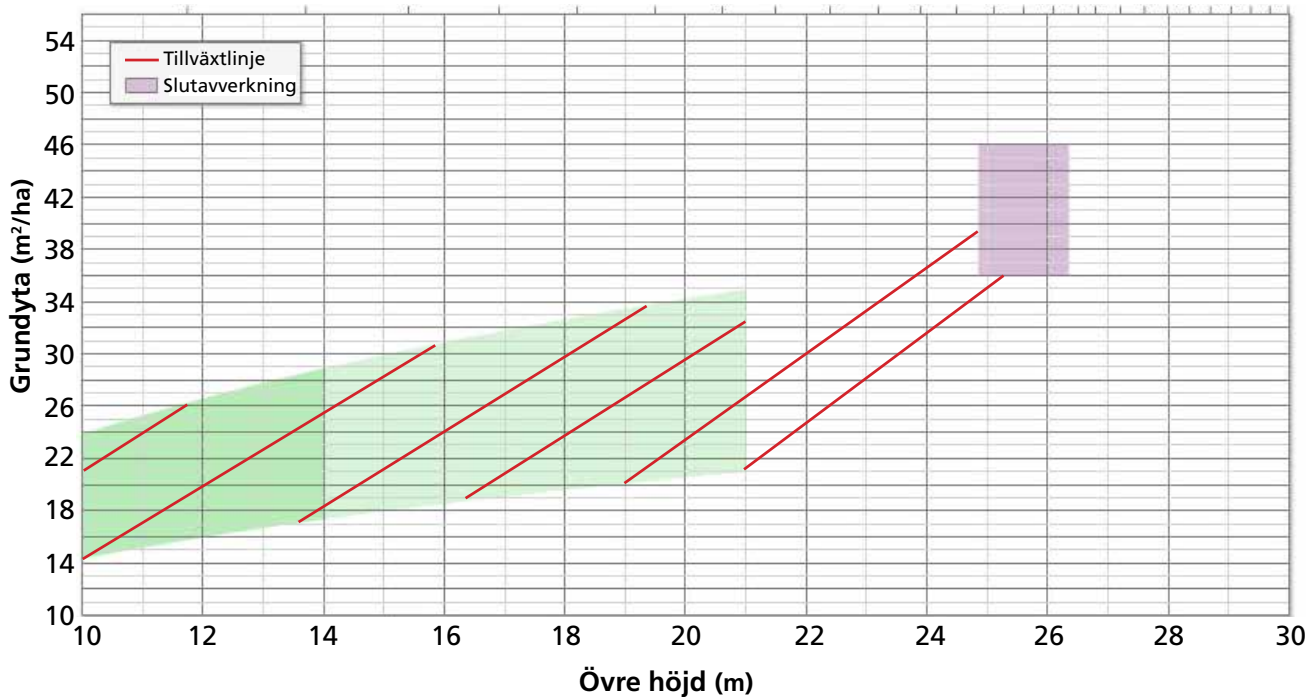
10

Grundyta (m²/ha)

10 12 14 16 18 20 22 24 26 28 30

Övre höjd (m)

T28

Totalålder (år)

30

40

50

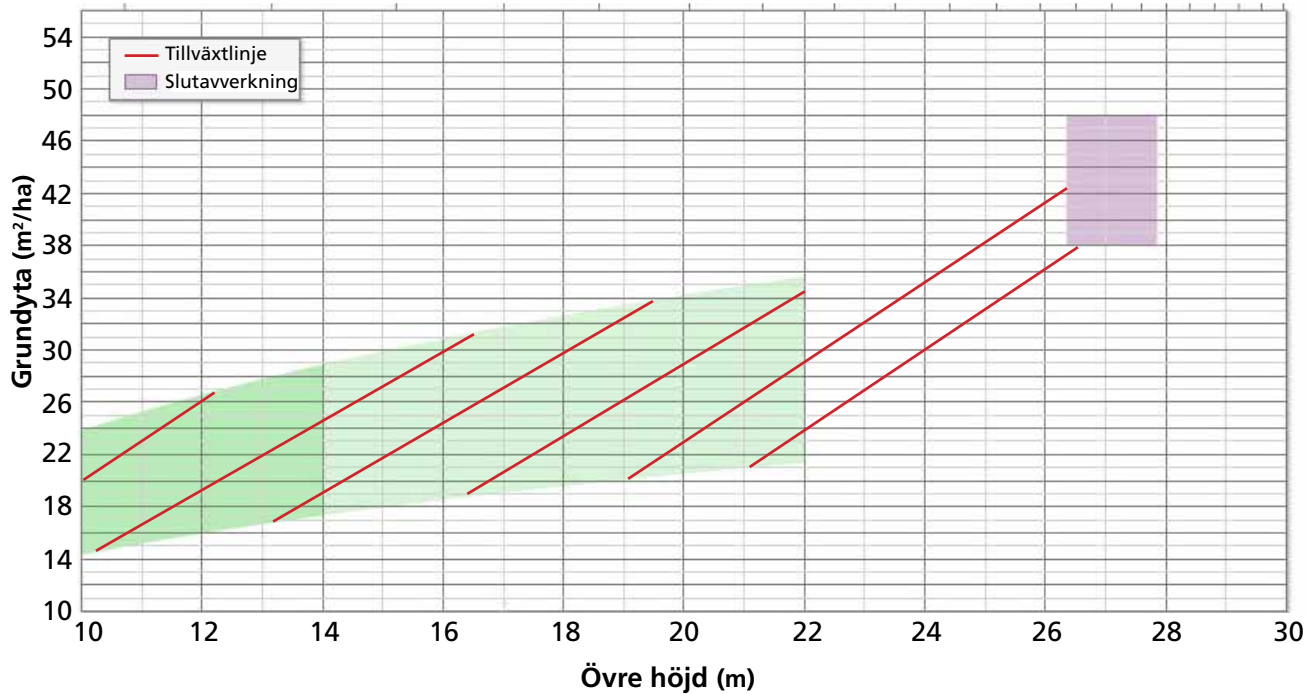
60

70

80

100

120

Övre höjd (m)

G24

Totalålder (år)

40

50

60

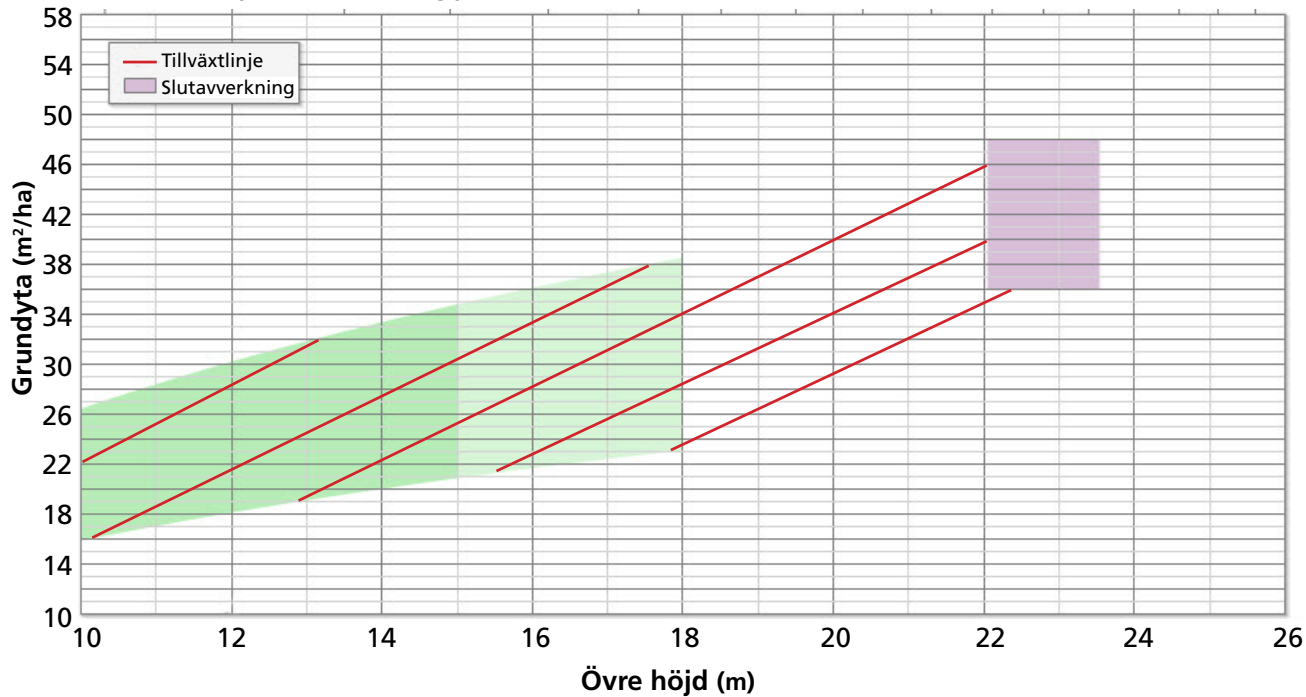
70

80

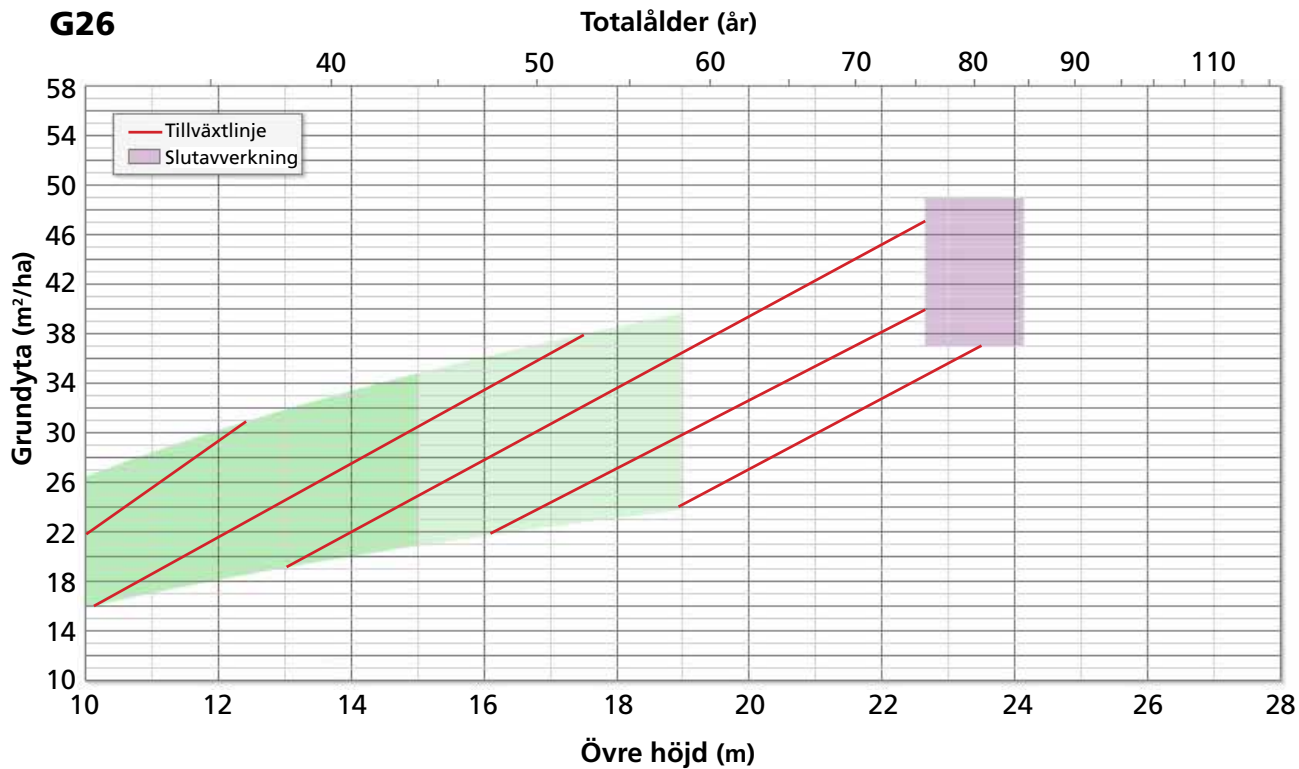
90

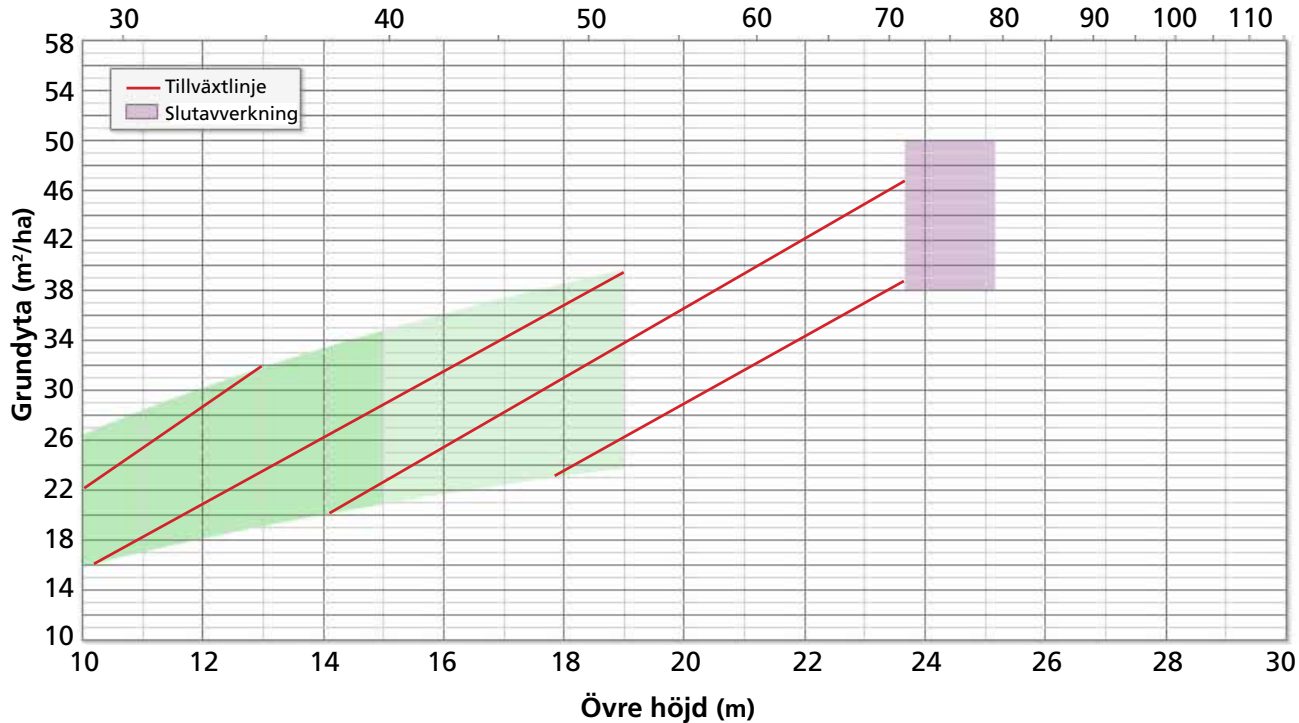
100

110

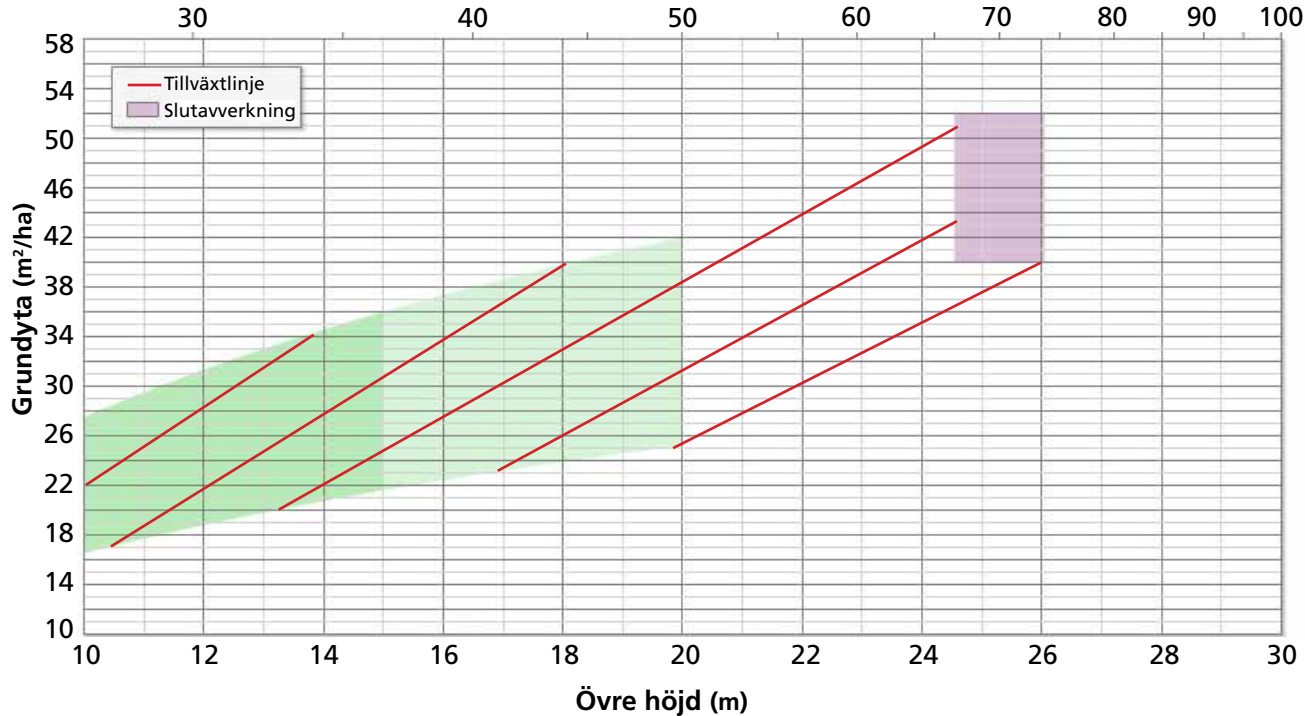
G26

G28**Totalålder (år)**

G30

Totalålder (år)

G32

Totalålder (år)

30

40

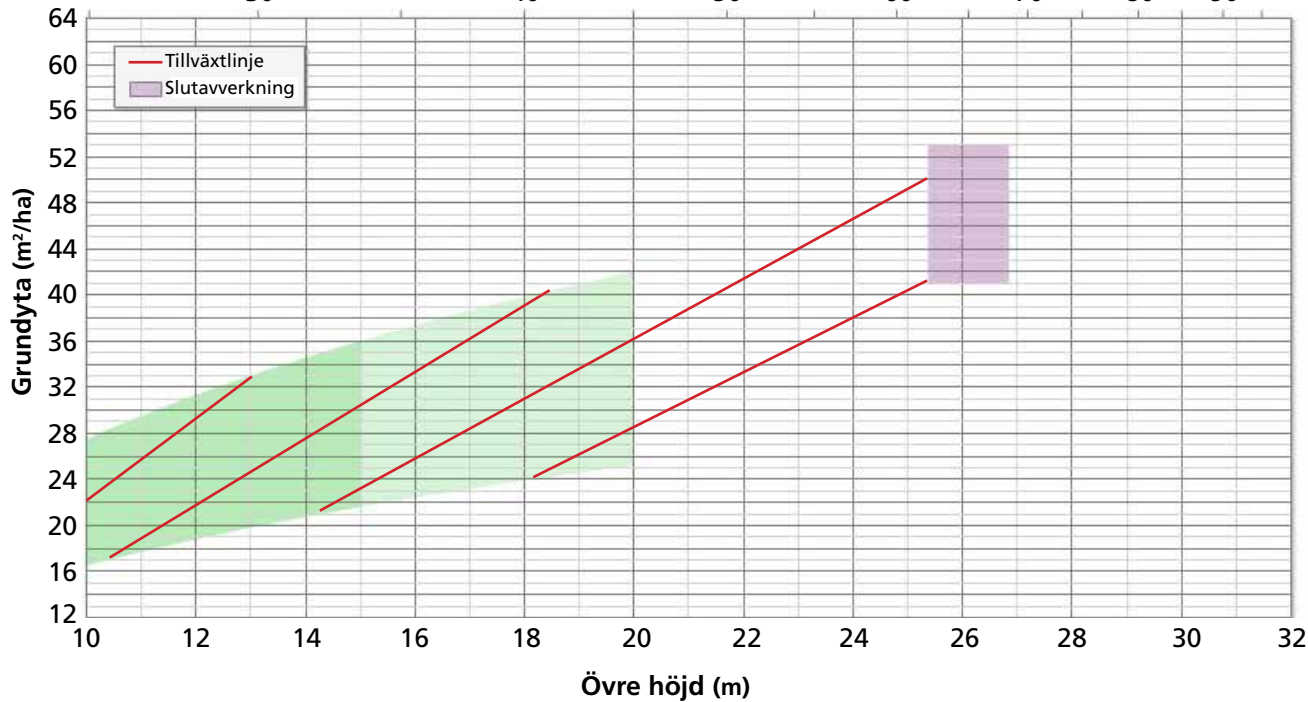
50

60

70

80

90

G34

Totalålder (år)

30

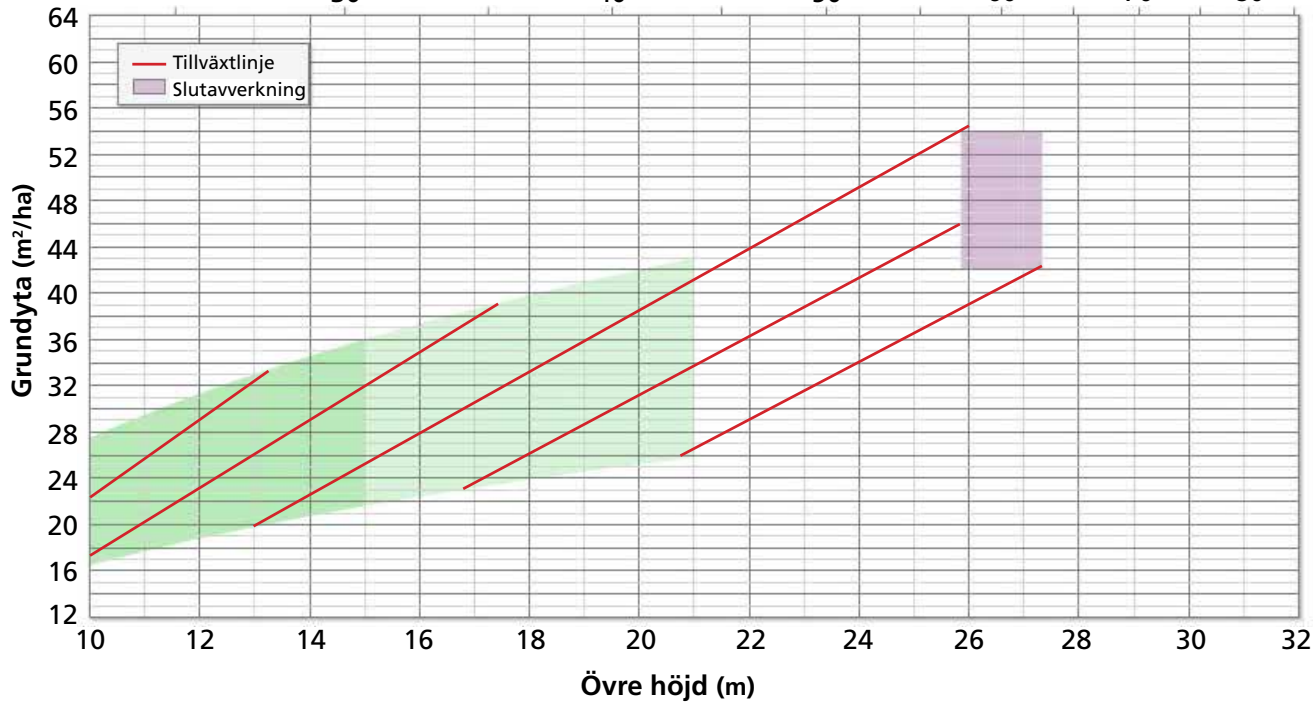
40

50

60

70

80

G36

Totalålder (år)

30

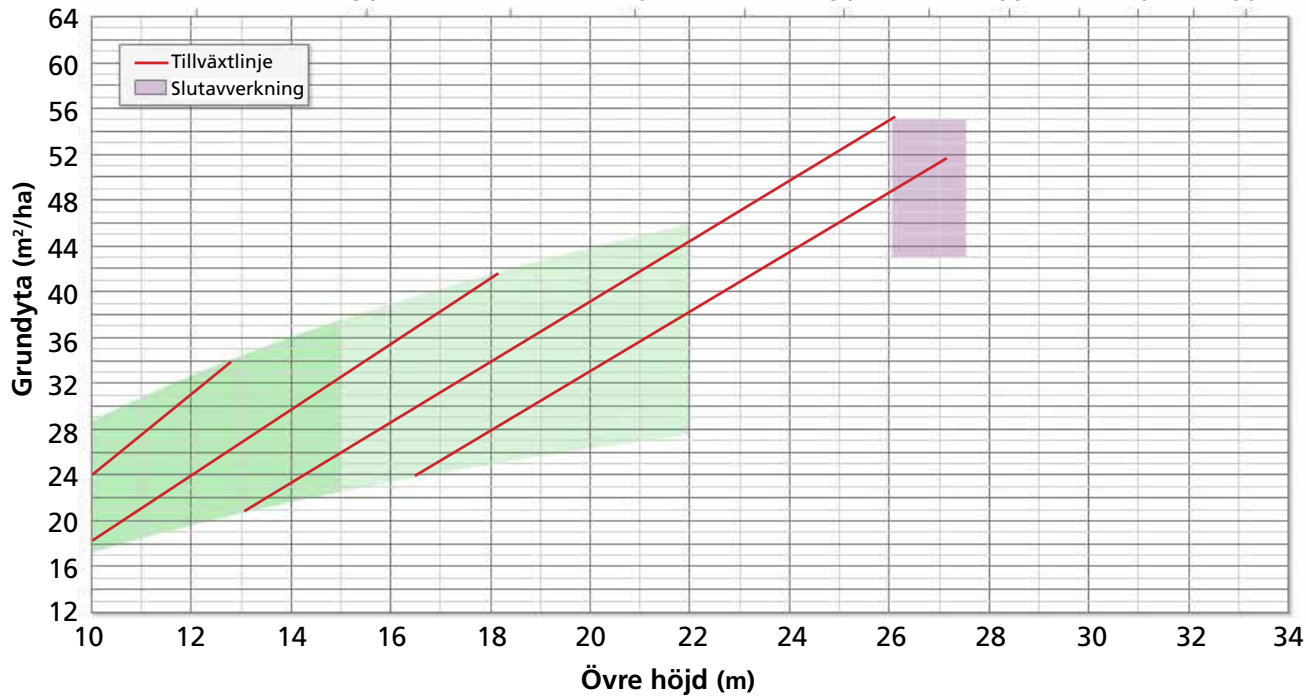
40

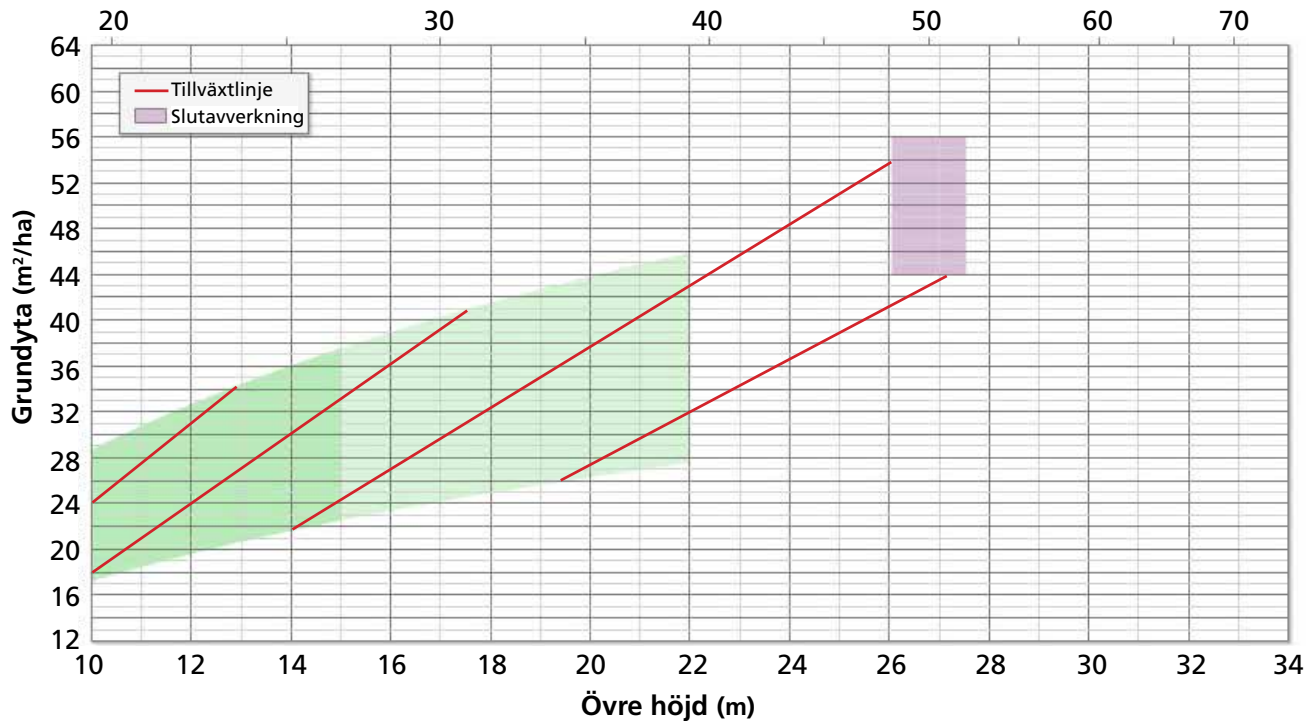
50

60

70

80

G38**Totalålder (år)**

Gallringsanvisningar

Södras gallring syftar till att ge ökad ekonomisk avkastning från skogsinnehavet genom:

- avkastning tidigt under omloppstiden
- ökad gagnvirkesproduktion
- högre kvalitet och tillväxt på de kvarlämnade stammarna
- skapa friska och motståndskraftiga bestånd
- bättre stabilitet mot vind och snö på sikt
- önskad trädslagsblandning med hänsyn till produktion och miljö.

Tumregler för bedömning av första gallringstidpunkt:

1. Grönkronans längd ska inte understiga 2/3 av trädhöjden för gran och halva trädhöjden för tall.
2. Förstagallring görs normalt vid övre höjden 12-15 m för både gran och tall.

Rekommenderade gallringsuttag

	Gran	Tall	Kommentar
1:a gallring	25-40 %	25-35 %	De större uttagen rekommenderas när gallringen utförs i rätt tid i välröjda bestånd.
Senare gallring	20-30 %	20-30 %	Gallringsuttagen i senare gallringar är lägre på grund av att träden är högre och reaktionstiden längre vilket ökar risken för skador.

Bestånd med eftersatt skötsel

I oröjda bestånd eller vid för sena gallringsingrepp hänger motståndskraften mot vind och snö på att träden får stöd av varandra. Uttaget bör vara litet och med inriktning mot de klenare stammarna – svag låggallring. Om beståndet är mycket eftersatt (t.ex. till höger om det mörkgröna fältet) bör gallring ej utföras alls.

Gallringsform

Gallringskvoten räknas ut genom att jämföra storleken (diametern) på de träd som tas ut med de träd som lämnas kvar (gallringskvot = medeldiameter i uttaget/ medeldiamter i kvarvarande bestånd).

Gallringskvot <0,9 innebär låggallring; 0,9-1,1 är likformig gallring; >1,1 kallas höggallring.

Stickvägar

Med hänsyn till ekonomi och risken för beståndsskador rekommenderas:

- Stickvägsavstånd 20-22 m (centrum-centrum).
- Stickvägsbredd ca 4-4,2 m.
- Stickvägsandel efter skotning ska inte överstiga 22 procent av arealen.
- Risa stickvägar och basvägar vid behov.

Skador

Andelen träd med skador större än 15 cm² per träd (en liten tändsticksask) bör vara mindre än 3 procent och får inte överstiga 5 procent.

I känsliga bestånd bör man om möjligt köra på tjälad mark eller när marken är torr. Alternativt används markskonare och/eller mer omfattande risning.

Gallring i granbestånd under savperioden (april-juli) bör genomföras med största försiktighet med hänsyn till trädens känslighet för skador.

Stubbehandling

Stubbehandling mot rottröta ska utföras med Rotstop i alla bestånd där granandelen efter gallring är större än 20%. Alla granstubbar ska behandlas, minst 85% ska ha en täckningsgrad på lägst 85%. Behandlingen avslutas på hösten när dagsmedeltemperaturen varaktigt understiger +5 grader C. Den återupptas på våren då dagsmedeltemperaturen varaktigt överstiger +5 grader C.

Bryn

Bryn är lämpliga att skapa mot beståndskanter som är exponerade mot vinden, till exempel gräns mot öppen mark, hygge eller lägre terräng. Syftet med att anpassa gallringen i brynet är att skapa särskilt stormfasta träd och ge plats för utveckling av buskvegetation och på så sätt skydda beståndet mot skador.

- Brynet bör omfatta en ca 10 meter bred zon.
- Undvik körning med skogsmaskiner i brynet.
- Lämna buskar och lägre vegetation.
- Gör 1:a gallringen hård med inriktning mot de mindre träden om åtgärden utförs i tid (senast 15 m höjd).
- Senare gallringar utförs som svaga låggallringar.

Gallringsmallarna är utvecklade av SkogForsk och Södra och anpassade till de skogsskötselprogram som Södra rekommenderar. Mallarna fungerar bäst i skötta (röjda) bestånd med en lövinblandning på max 30 procent.

SS275. 090203. Södra Partner, TryckBildarna.

www.sodra.com